De curatione pestiferorum apostematum / [Rolandus Capellutus].

Contributors

Capelluti, Rolando, approximately 1430-

Publication/Creation

[Rome] : [S. Plannck], [1487?]

Persistent URL

https://wellcomecollection.org/works/mruw934s

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
https://wellcomecollection.org

CAPELLUTUS

c. 1490

1 Case 3.b.25.
Rom
P
c.87

ROLANDUS Parmensis CAPELLUTI

De curatione pestiferorum apostematum.

[Rome : S. Plannck c.1487]

£ 27.10.-

* Hain 4375
Proctor 3773
Pellechet 3228
B.M. IV, 89
G.K.W. 6019
Klebs 248.3
Klebs - Sudhoff 38

92573

¶ Rolandi capelluti Chrisopolitani Philosophi parmensis ad Magistrum Petrum de Gnalādris de Parma Cyrugicū optimū. Tractatus de curatiōe pestiferoꝝ apostematū.

Incipit felicit̄.

Exitus reꝝ prudentia metit̄. Si prudens ergo est animꝰ tuus exitum ꝯsidera ⁊ nō principia que sepe hominibꝰ mellita esse vident̄ quoꝝ exitus est amarissimus. respice ne cū tota familia tua te corrūpas dum indigentia auri pondera accumulare optas. Cognosco equidem ꝙ ad hoc piculum te potius auaritia inducit q̄ꝫ caritas. O quantos ad malum finem auaritia deduxit. Quid enim lucrari intendis in illa infelicissima vrbe que omni miseria plena est. Affirmo quecunqꝫ dicis ꝙ regnāte Epidimia a pestilentiatis magna munera medicis donant̄. tñ lucrari solidum sine piculo magis p̄staret q̄ꝫ cum piculo ducatū. In tuis lr̄is me rogas vt mea expimēta ⁊ alioꝝ pitoꝝ medicoꝝ expta q̄ ad manus meas deuenerūt ⁊ practicā quā exercui in nobilibꝰ vrbibus in quibus regnāte peste me repi tibi in vno breui volumine scribere vellem. Crede mihi nō vana loquēti que nunq̄ꝫ practice sed tm̄ me ꝯsilio dedi. nōnullos tum ex pitis nostro tpe cognouimus qui seip̄os practice dederunt qui morte perierūt. O immemor tue familie pro pter lucꝝ morti te ⁊ tuos tradere noli. nō metuis ea que a cūctis metuēda sunt. Currēte. Mcccclxviij. anno me in vrbe nostra repi in qua nō parua ⁊ horrida viguit pestis quā similem nunq̄ꝫ vidisse nec videre credo. Nullus amor: nulla caritas in Parmigenis erat. sed omnis īmanitas ⁊ crudelitas in eis regnabat. Vicinus vicino opē p̄stare nolebat. frater fratrē. viri vxores. ⁊ vxores viros. parētes filios. ⁊ filij parētes delinquebāt. homines non tm̄ peste sed potius necessitate moriebant̄. Qđ peius parrochiani ꝟo nec ꝯfessionē. nec sacratissimū corpus xp̄i. nec extremā vnctionē infirmis donare volebāt. Fratres mendicātes et parrochiani defunctoꝝ corpora in ꝓprijs vrnis sepeliri vetebāt: q̄ꝫprimū ad aures officialiū veniebat ꝙ vnꝰ aliqua egritudine laboraret īmediate officiales cū magna satellitū caterua gressus su

os cũ furore ⁊ impetu ad domũ illius accelerabant· vel illum in domo recludere. vel de domo expellere ⁊ ad sanctũ Leonhardum ire faciebant. qui locus hominũ macellum erat ⁊ in quo omne genus luxurie cõmittebat̃· plus ĩmanitas ⁊ latrocinia in dicto loco vigebãt q̃ꝫ amor ⁊ caritas· In vrbe ꝟo tãta facinora ꝑpetrabant̃ ꝙ nec lingua fari· nec manu scribere possem· Per urbem subiratores officialiũ ibãt· ⁊ si pauperꝝ porcos repiebant illos interficiebant ⁊ vendebant· ⁊ ex dictaꝝ carniũ porcinaꝝ cõmestione magno regnãte calido ꝓut regnabat mille homines infectati sunt et ꝑierunt. Cũ ergo regnat pestis tanq̃ꝫ mortẽ porcinas fugite carnes· Cessata epidimia medici qui pestilẽtiatis medebant̃ ab officialibus detenti ⁊ incarcerati fuerũt· illosq̃ ĩputabãt mille latrocinia ⁊ homicidia cõmisisse ⁊ pecunias q̃s cũ magno labore ⁊ ꝑiculo lucrati fuerũt eis arripuerunt. Ne tibi ⁊ ceteris legentibus tediũ nr̃a pagina p̃stet q̃ꝫ breui⁹ potero tue petitioni pro posse satisfacere decreui·

e X corrupto aere· ⁊ ex corporibus supioribus· ex carestiaq̃ꝫ. ⁊ ex fetore cadaueꝝ. ac etiã ꝯtagio pestilentiã in corporibus humanis ꝯsurgere videmus· Secreta nature q̃ a peritissimis phisicis antiquis ⁊ modernis ignota fuerunt solus deus nouit· Ideo non spernenda sed notãda sunt signa que et in morte ⁊ post mortẽ humanis corporibus adueniebãt· Aliqui peste moriebant̃ qui in extremis quasi ad os genua applicabãt· ⁊ ita eorum corpora attracta seu astriata remanebãt· ⁊ hoc magis fortib⁹ corporibus adueniebat q̃ꝫ debilibus ⁊ ꝓstratis· Aliqui peste moriebant̃ quoꝝ corpora denigrata erant· Aliqui vero solum renes denigratos habebant· Aliqui moriebant̃ quoꝝ corpora tota mendata erant· Aliqui solum coxas ⁊ pectus mendatũ habebant. Aliqui erant quoꝝ corpora a ꝓprio colore mortuoꝝ non mutabãt̃· sed post aures vel iuxta oculum dexteꝝ vel sinistꝝ nigredinẽ quandam ad sil'itudinẽ lentis habebant. Aliqui etiã erant qui corpora crocea et tumefacta habebãt· Aliqui etiã erant qui in corporibus eoꝝ habe

bant vesicam quandam ad silitudinē glandis que lardone plena esse videbat̃. Aliqui etiā moriebant̃ qui glandulas in locis emōtorijs vel alia apostemata venenosa in corpore tenebāt. Aliqui etiaz suffocabant̃ ab ore quoꝝ nō parua q̄ꝫtitas sanguinis emanabat. Facile quidem est scribere sed arduū ⁊ difficilimū est nature secreta cognoscere posse. Multa egregia adiectiua nostris expimentis adiungunt̃. vt. veꝝ. ꝓbatum. mirabile. ⁊ exptum. quē in ꝓbatione non vera sed falsa esse cognoscimus. Ideo poptime locutus est sapientissimus ypocras in p̄ma particula amphirismoꝝ. ⁊ in primo amphirismo. cū dixit. Uita breuis. Ars vero longa. Tempus acutum experimentū vero fallax. Judiciū autē difficile. Necesse est ergo sapienti ⁊ experto medico vt pestilentiatis ꝯtinue a principio ī confortatione cordis ⁊ spiritualiū cū rebus cor ꝯfortantibus ⁊ euacuationibus vniuersalibus ⁊ particularibus bonoq̄ nutrimento instet. Ideo verbis mentē aduertere debes qui onus pestilentiatorum assumere intendis. Quibusdam enim adueniebat acutissima febris cum maximo dolore capitis ⁊ passione renum orisq̄ stomachi dolore. ac etiam laterum ⁊ ypocundrioꝝ ⁊ cū vomitu ⁊ nausea pulsu cordis casu virtutis vel sincopi. secūda vero die in locis emōtorijs glandula vel aliud apostema venenosum vt antrax vel carbūculus in corpore oriebat̃. Etiam quibusdaz acutissima febris cū apostemate venenoso ⁊ cū seuis accidentibus supius noīatis mortem indicantib⁹ adueniebat. Si vero isti quibus hec seua accidētia adueniebāt flomebant̃ spiritus cū sanguine exiebat. Ideo hec cura soli etiā om̄ipotenti deo seruāda est. Aliqui etiā erant quibus aduenibat acutissima febris cū apostemate venenoso sine accidētibus supius dictis. Hos quidē sine vlla mora a latere in quo apostema ortū erat fleubothomare imparabam⁹ si virtus ⁊ etas tollerare poterāt. Aliq̄ etiā erāt quib⁹ acutissima febris cū magno dolore capitis adueniebat. ⁊ in scd̄a die apostema venenosū oriebat̃. Hij quidē si fleubothomabant̃ orto ap̄ate in vomitu nausea tremore cordis ⁊ sincopi incurrebāt ⁊ moriebant̃. Aliq̄ etiā erāt quibus sine apostemate adueniebat ⁊ ita profundebātur in somno q̄

astantes nullo mõ eos euigilare poterãt ⁊ moriebant̃. Aliqui etiã erant qui apostema venenosum cũ acutissima febre ⁊ ꝓfunditate somni tenebãt ⁊ moriebant̃. Aliqui etiã erãt q̃ acutissimã febrẽ sine apostemate ⁊ cũ ap̃ate in corpore tenebãt ⁊ nunq̃ sõnũ nec req̃ ez cape poterãt ⁊ moriebant̃. Aliq̃ etiã erãt q̃ apostemata sine acutissima febre in corpore tenebãt ⁊ solum cũ emplis maturãtib⁹ illa ad exiturã deuenire faciebãt. ⁊ etiã cũ cerotis ⁊ vnctionibus ac etiam purgationibus illa delebãt. Scire enĩ debes ꝙ malignis ⁊ pestilentialibus morbis citissima ꝯueniũt remedia. que si differunt̃ nihil ꝯferunt. Ideo p̃ncipijs est resistendũ. vt ait Poeta. non insuauis p̃ricipijs obsta. sero medicina parat̃. Cũ mala ꝑ longas cõualuere moras. Illis quibus acutissima febris cũ apostemate ⁊ sine apostemate ⁊ cũ seuis accidentib⁹ supius noĩatis mortẽ indicãtibus adueniebat. om̃ino fleubothomia ⁊ solutiuũ p̃stare recusabamus. sed hoc mõ eis succurrere impabamus. Aduerte ꝙ pestilẽtia multũ debilitat. ⁊ ꝯtaminat naturã. ideo pestilentiati bonis cibis ⁊ substãtialibus sunt sepe nutriẽdi. Multiplica ergo in eis numeꝝ. ⁊ minue q̃titatẽ. ℞. ergo pulpas galline vel caponis ⁊ minutim illas incide. postea cũ aliquib⁹ amigdolis dulcibus optime cõtunde. hoc facto cũ brodio distilla ꝑ thamisũ. ⁊ pone in aliquo vase terreo bñ vitriato ad calefaciẽdum. ⁊ calefacto adde modicũ vini granatoꝝ vl̃ agreste ⁊ aque rosate. vel alteri⁹ aque cordialis. vt mellisse. boraginis ⁊c̃. de hac potione sepe pestilẽtiato p̃be. hoc enĩ fieri debet de tribus horis in tribus vel de quatuor horis in quatuor ad plus: Alia aqua magne virtutis ⁊ substantie que multum egrotantibus ꝯuenit qñ non p̃nt aliquid cõmedere. ℞. vnũ caponem bñ pinguẽ vel vnã gallinã. ⁊ minutim incide. ⁊ ei⁹ ossa ꝑoptime frãge. ⁊ in elambico vitreo ad distillandũ pone. Et si vis aquã cordialiorẽ facere perlas ducatos ⁊ fragmẽta lapidum p̃ciosoꝝ ⁊ coralos rubeos potes imponere. ⁊ de hac potione sepe pestilentiato donare. Potest etiã alio mõ hec potio cordialis fieri. ℞. vnũ caponem bñ pinguẽ ⁊ minutim incidde. ⁊ eius ossa ꝑoptime frange. et in vase vitreo pone ⁊ cuꝫ dicto capone. ij. vn. manus xp̃i finissimi

vj·vel.viii·ducatos·plaꝝ·lapidum p̄ciosoꝝ fragmenta·ꝛ coraloꝝ rubeoꝝ·ac etiã substãtiã triũ vel quatuor arantioꝝ optime mũdatã adde·vaseq; obturato in duplici vase hanc potionẽ p·v·vel·vi·horas facias bulire·postea de dicta potione egrotãti p̄be·Mixtura cordialis·℞·zuchari rosati violati buglossati boragĩati ꝛ dyamellissati ana. vn·ij·el'i de gemmis vn·s·manusxp̄i finissimi·vñ·ii·manusxp̄m teratur ꝛ cum dictis zucharibus admisceatur et cuz vno vel duobus foliis auri fiat mixtura·Hec mixtura potest cum aquis cordialib⁹ dissolui·postea p tamisum colari. ꝛ de dicta colatura cũ aqua cocta frigida infirmis exhiberi·℞·etiã iulep de arãtiis de citro de limonib⁹ añ.vn·i·misce·ꝛ cũ aqua cocta frigida infirmis p̄be·℞·iulep rosati violati oxizachare.añ·vn·i.misce ꝛ cuz aqua cocta frigida exhibe. Hee potiones cor ꝯfortãt· ꝛ calorẽ febrilem extinguũt·Epithĩa in febrib⁹ pestilẽtialib⁹ om̃ino ꝯuenit· Ideo ne tardes ip̄m cordibus infirmoꝝ applicare·℞·aque rosate vn·iiii·mellisse boraginis acetose ꝛ buglosse añ·vn·ii· aceti optimi vernacii·vn ·ii·pulueris rosaꝝ siluestriũ sandaloꝝ alboꝝ ꝛ rubeoꝝ coraloꝝ alboꝝ ꝛ rubeoꝝ an. drag·i·s.croci·drag·ii· cãphore drag·ii·om̃ia sil'misce ꝛ in dicto epithĩate petiã de grana infũde. ꝛ aliq̃tulũ exp̄me infirmoꝝ cordib⁹ sepissime appone·Põt etiam fieri hic sacculus cordialis·℞·rosaꝝ siluestriũ floꝝ buglosse boraginis floꝝ rosmarine mellisse añ.dra·ii·cãphore drag· ii·s·musci·scro·i·iacinti smeraldi ꝛ granate añ· gr·iii·sandaloꝝ alb·et ru·coraloꝝ rube.añ·drag ·i·au·ꝛ argẽ·folia.ii·croci drag·ii·ex om̃ibus istis fiat sacculus de rubea scindone·postea habeat̃ tegula calefacta ꝛ cũ aqua rosata ꝛ aceto optimo vernatõ aspergat̃·deinde sacculus tegule supponat̃·postea infirmoꝝ cordibus applicet̃·Ex digno odoramẽto bonificat̃ cor ꝛ ꝯfortat̃· Ideo sepe hoc odoramẽtuz a pestilentiatis est odorandũ· ℞·pulueris rosa·silues·vtriusq; sandaloꝝ folioꝝ lauri radicũ valeriane ꝛ gariofilate añ·dra.ii. gariofiloꝝ cinamomi nucismuscate cuminelle spice nardi melegete storaciscalamite añ·drag·ij.cãphore dragm̃·ij.s·croci drag·iij·musci scro·j·omnia subtiliter puluerizent̃ et in sindone de grana ligen/

tur· ⁊ ab infirmis sepe odoret̃· Stomachum vt vomitui resistere/
mus cũ oleis de citonijs vel de mẽta vl̃ de mastice uel d̃ absinthio
seu de spica ĩungere faciebamus· postea modicũ pulueris gariofi/
lorꝝ supaspergere impabam⁹· pestilentiatis oĩno vinũ impẽdere re
cusabam⁹· illis solum aquã coctã frigidã ꝯcedebamus eosq; carni
bus pullorꝝ ceteris carnibus meliores ⁊ saniores nutrire facieba/
mus. Cameras ex thure seu incensu vel ex granis iuniperi ⁊ alijs
rebus odoriferis suffumigare impabamus· Illasq; ex aceto ⁊ aqua
rosata aspergere faciebamus. Frondes fictiũ salicũq; ac etiã persi
corꝝ per cameras ꝓsternere impabamus. Unctiones ⁊ emplastra
que pestiferis apostematibus approximant̃ ⁊ etiã a doctorib⁹ me/
dicine ponunt̃ difficilimũ mihi esset ꝯnumerare· Ideo tue sufficiẽ
tie relinquo vt meliora exerceat ⁊ deteriora relinquat· Nullus bar
bitõsor in vrbe repiebatur qui pestiẽtiatos fleubothomare vellet.
p̃ter vnũ quem habere posse difficilimũ erat Ideo illis quib⁹ apo
stemata venenosa cũ acutissima febre oriebant̃ hoc mõ succurreba
mus· Si cito ⁊ tẽpore ꝯuenienti barbitonsorẽ habere poteramus
immediate pestilentiatũ de latere in quo apostema ortũ erat fleu/
bothomare faciebamus vt si glandula erat sub ascella dextera; de
brachio dextero ⁊ si de sinistra de sinistro· ⁊ si sub ambabus ascel/
lis de venis amborꝝ brachiorꝝ. Si vero apostema ꝯtinebatur post
aurẽ dexterã de vena manus dextere. si post sinistrã de sinistra· ⁊
si post ambas aures de venis ambarꝝ manuũ· Et ita de coxis intel
lige· Sunt tñ aliqui qui dicũt ꝙ fleubothomia põt differri vsq; ad
xij· horas· Tñ vidimus ꝙ illis quibus apostema venenosum cum
acutissima febre adueniebat si vsq; ad illud tempus fleubothomia
differebat̃ magis nocebat q̃ nõ iuuabat· Aduerte tñ· ꝙ pestilen/
tiati quib⁹ apostema venenosum cũ acutissima febre orit̃ si spaciũ
illius tẽporis p̃tereunt nullo mõ fleubothomandi sunt· qꝛ spirit⁹
cũ sanguine exijt· Caue etiã ꝙ in locis emõtorijs nullo modo re/
ꝑcusiua apponas· Si ergo regnãte peste accideret ꝙ fleubothoma
torẽ tꝑe ꝯueniẽti habere nõ posses· tene ordinẽ si tibi placet quem
in succurrẽdo pestilentiatis tenebamus. Uentosam ter aut quater
affocatã sup apostemate si potes appone· si nõ potes illã inferius

ꝑ tres vel quatuor digitos pone. postea cū rasorio fortē fac scarifi/
cationē. hoc facto vētosam bñ affc catā sup scarificatione multoti
ens reitera vt nō paruā q̄titatē sanguinis attrahat. qđ si sangui
nē attrahit bonū signū est. si ℞o sanguinē non attrahit est maluz
signū. postea hoc emplastꝝ calidum suppone. ℞. armoniaci. vn. ſ.
bedellii serapini. añ. drag. ij. euforbei. castorei. añ. scrop. j. sinapis
piretri. añ. drag. i. ficuū pinguium numero quatuor. fermēti acri.
vn. ſ. gume in optimo vino albo poptime dissoluant̄ ꝛ colent̄. de/
inde vt decet oīa sil̄ misceant̄ ꝛ fiat emplastꝝ. qđ calidum q̄tuz
infirmus tollerare possit apostemati applica. vsq; quo apostema
bñ extractū sit acute. postea cū emplastro maturatiuo ꝓcede. illud
sepe reiterando seu mutando vsq; apostema maturatū fuerit. ma/
turatoq; illud cū gamau vel cum sagittella poptime aperi. postea
more cyrugicoꝝ ꝓcede. Sed semp in tuo digistio bonā q̄titatem
alumis zucari pone. Sed mēti tene oīi sero dare infirmo vnam
pillulam imperialē. vel alterā appropriatā. ꝛ oīi mane potionē istā
℞. sirupi de citro vn. i. ſ. terre sigillate drag. i. aque scabiose vn. iii
misce ꝛ infirmo ꝑbe. Loco sirupi de citro potes vti sirupo de limo
nibus. vel de arātiis. vel violato. vel rosato. uel oriczacara. ꝛ sic ꝺ
aliis pesti ꝛferētibus. ℞. casie bñ pinguis ꝛ nouiter extracte. vn.
ſ. el̄i. de psilio ꝛ de succo rosaꝝ añ. drag. ii. ꝛ dissoluant̄ cū aqua sca
biose: ꝛ cū vn. i. sirupi violati fiat potio breuis. banc potionē inter
dum pestilentiato ꝑbe. Etiā ex aliis solutiuis potes ꝑm qđ tibi vi
debit̄ potiones siles isti cōponere. Clisteria etiā in istis casib⁹ vti
lia sunt. ℞. ergo casie vñ. i. el̄i de psilio. vn. ſ. dissoluant̄ in decoc/
tione cōi ꝛ cū. iii. vn. olei violati ꝛ vn. i. pulueris zucari ꝛ modico
salis fiat clistere. Si glandula esset in cora dextera epar cū epithi/
mate isto epithima. ℞. aque endiuie solatri plantaginis ꝛ sempui
ue. añ. vn. ii. aceti optimi vñ. iii. boli armeni terre sigillate añ dra.
ii. vtriusq; sandaloꝝ coraloꝝ rubeoꝝ spodii añ. drag. i. ſ. cāphore
drag. i. croci. drag. ſ. terrāda terrant̄ ꝛ cū aquis ꝛ aceto fiat epithi/
ma. Si ℞o esset in cora sinistra splenē cū epithimate isto epithīa.
℞. aque endiuie boraginis ꝛ bugloſſe añ. vn. ii. aceti optimi vñ. i.

spodii karrabe añ·drag·i·s·vtriusq; sandaloꝝ coraloꝝ rubeoꝝ añ·
s·drag·cãphore scropl'·s·croci·drag·i·Si glandula esset sub ascella
dextera cũ epithimate cordiali supius descripto cor epithĩa·Si ꝟo
in sinistra ꝯtineret̃·epithima cordiale retro circa regiones cordis
appone ⁊ nõ supra cor ꝓpter empl'm qđ apostemati supponit̃ qꝛ ĩ
terdũ ista apostemata ita amplũ occupãt locũ ꝙ ꝓpter vnctiones
⁊ emplastra cor epithimari nõ põt·Sꝫ si potes epithima supra cor
suppone ⁊ q̃q̃q̃ apa in diuersis partib⁹ corporis ꝯtinet̃ tñ semp cor
epithĩare debes·Si ꝟo post aures apostemata ꝯtinent̃ vẽtosas spa
tul' ⁊ naticis cũ scarificatiõe forti appone· Uẽtose spatul' apposite
apostematib⁹ post aures ꝯtẽtis iuuãt. Etiã uẽtose cũ scarificatio
ne naticis applicate apostematib⁹ sub ascell' ⁊ in coxis ꝯtẽtis non
paruã vtilitatẽ p̃stãt·Uẽtose naticis apposite cũ bona scarificatio
ne q̃si fl'omie vene cõis eqpollet· Ordinẽ quẽ circa glãdulas bubo
nes ⁊ sil'ia tenebam⁹ intellexisti. Nũc ꝟo de carbũculis antracibus
prunis ⁊ sil'ibus nota·Carbũculos antraces ⁊ sil'ia cũ isto defensi-
uo circũcirca ꝑ aliquos digitos punge·Reci·aque solatri semp vi
ue ⁊ plantaginis añ·vn·iiii·olei rosati·vn·i·boli armeni terre si-
gillate sanguinis draconis añ·dra·iii·aceti albi optimi. vñ·iii·om
nia sil' misce ⁊ circũcirca carbũculũ punge· postea sup nudũ caput
apostematis hoc emplastꝝ suppone· Reci·calcis viue salisnitri cã
theridaꝝ virideberis vitrioli romani cõbusti añ dragm̃·i·arsinici
drag·i·s·omnia subtiliter puiuerizent̃ ⁊ cũ sapone molli ⁊ melle ĩ
corporẽt̃ ⁊ fiat emplastꝝ non multum durum sed aliquantulum
molle quod apostemati superpone·Mortificato apostemate buti-
rum vel axungiam donec remota sit escara pone·Postea more Cy
rugicorun procede· Et vt superius diximus cum substantialibus
cibis postilentiatos rege. in quibus semper modicum agreste vel
vini granatorum fac imponere. Uitella ouorum recentium sorbi-
lia etiam pestilentiatis vtilia sunt·

¶ Illis quib⁹ acutissima febris cũ dolore capitis aduenit postea
in aliquo emõtarioꝝ loco apostema orit̃· in succurendo eis hunc
modum tene· immediate conqueruntur. Uentosas spatulis et

naticis cum bona scarificatione appone· Et sequenti die eis far/
macum vel aliud qđ tibi videbitur prebe· Orto apostemate sicut
superius diximus ꝓcede·Quos uero acutissima febris cũ profun/
ditate somni tenet·fac ommno vt eos euigiles·ꝛ cũ clisterijs po/
tionibus ꝛ ventosis si potes eis auxilium dones· Illis qui aposte
ma venenosum cũ acutissima febre ꝛ ꝓfunditate somni tenent·si
cut superius diximus in succurrendo ꝓcede·Qui vero acutissimã
sine apostemate ꝛ cũ apostemate tenẽt·ꝛ die noctuq; nunq; requi
em capere possunt·meliori modo quo potes cũ rebus cor/ꝓfortanti
bus ac etiam bonis ꝛ delicatis potionibus ꝛ clisterijs eis succurre
Qui vero apostemata sine acutissima febre tenẽt· Dos quidẽ fac
fleubothomare si potes·sinautẽ cum vẽtosis emplis potionibus ꝛ
clisterijs sicut dictum est ꝓcede:Tamẽ in istis credo ꝙ fleubotho
mia vsq; ad·xij. horas differri possit.Sed in illis quibus aposte/
mata venenosa cum acutissima febre aduenĩũt nullo mõ fleubo/
thomia vsq; ad illud tempus differri debet·sed quãto citius fit tã
to melior ꝛ salubrior existit· Multi tñ ex istis qui apostemata ve
nenosa sine acutissima febre tempore pestis tenẽt ꝓpter magnas
crapulationes ꝛ potationes vinoꝝ fumantium·ac etiaz supfluo co
itu in seuis accidentibus incurrunt ꝛ moriunt̃·ideo ista tẽpore pe
stis tanq; mortale venenũ fugienda sunt·¶Sunt enim vrine pe/
stilẽtiatoꝝ Aut liuide·Aut subiugales· Et hoc dicũt medicine do
ctores.ꝛ hoc est veꝝ·Tamen aliqñ apparet oppositum·ꝛ hoc no/
stro tempore sepe vidimus ꝙ vrina pestilentiati in substantia et
colore paꝝ differt ab vrina sani· Est etiã aliquãdo eius vrina ruf
fa·vel rubea·vel spissa·ꝛ fetens· Ideo aduerte medice ne decipia/
ris·quoniã in istis tpibus multi decipiunt̃.ꝛ multe fallacie etiam
cõmittunt̃.Aliqua ex medicaminibus quibus vulgus magis vte/
batur tibi in isto breui opusculo scribere decreuimus· Aliqui erãt
qui tegulas seu thiapas cupoꝝ optime affocatas in fortissimo ace
to extinguebant·postea in pannis de canipa rudibus ꝛ vnctuosis
inuoluebant ꝛ ita calidas apostematibus applicabant·ex hoc ali/
qui euadebant.ꝛ aliqui moriebant̃· Aliqui etiã cum oleo de ver/

de vrinis pestilẽtiatoꝝ

mibus terrestribus calido sua apostemata vngebant·Aliqui etiaz cũ istis oleis calidis scz de camomilla de lilio de aneto ⁊ de sambu co miris sua apostemata vngebant. postea ex maluauisco maluis ⁊ lapacio acuto cepiscꝫ cõmestibilibus seu de lilio sub prunis bene maceratis cũ butiro ⁊ arungia fermentocꝫ ⁊ croco emplastꝝ cõpo nebant ⁊ calidum suis apostematibus applicabant. Aliqui etiam erant qui dyalteã bñ dissoluebant ⁊ tã calidã qui tollerare pote/ rant sua apostemata vngebant· ⁊ re uera sibi vtilem ⁊ pficuã re/ periebãt·Aliqui etiã erãt qui ventosis apostemat; superpositis ⁊ bñ clarificatis cũ illis quatuor oleis scz ỏ camomilla ⁊c̃·apostema ta vnguebãt.postea emplastꝝ de gumis caliduz ap ostematib⁹ ap plicabãt·Aliqui etiã erãt qui apostemata venenosa in corpore te/ nebãt ⁊ apiũ rani nũ qỏ a vulgo pes milui vl̃ pes anseris nũcupat̃ inter lapides viuos ꝓtũdebãt·postea testã nucis ĩplebãt ⁊ si apo/ stema erat in cora dertera in crure dertero et si in siniſtra in sini/ stro crure dictã testã ponebãt·que faciebat quandam vesicã quaz apiebant·postea cũ butiro vngebant· Et ita si in alijs locis emon torijs apostemata erant dictũ medicamẽ manibus vel brachijs ap plicabãt·vngendo semp eoꝝ apostemata cũ oleo de camomilla ⁊ ỏ aneto ⁊c̃·postea emplastꝝ de maluisco suis apostematibus suppo/ nebãt·Aliqui etiã erãt qui testã nucis viridi de cortice vidalpe in ter lignũ ⁊ supiorẽ corticẽ existentẽ implebãt·⁊ sicut dictum est de apio ranino sil̃ arte de isto laborabãt· Aliqui etiã erant qui apo/ stematib⁹ tibijs ⁊ coxis sanguisugas applicabãt· Aliqui etiã erãt qui q̃ꝑ primũ febris eos inuadebat vnũ bonũ coclear sulpburis vi ui optime pulueriz̃ati cũ medio cieto vini albi subtilis aliq̃tulũ te pidi bibebãt ⁊ ex magna virtute ⁊ potẽtia hui⁹ medicaminis apo stemata a corpore exiebãt·⁊ orta cũ emplastro ⁊ oleis supius dictis ꝓcedebant·Aliqui etiã erant qui cepe scaloniã ⁊ spicam alei ⁊·xx· grana piperis cũ sale ⁊ calce viua ꝓtundebãt ⁊ cũ melle ⁊ sapone li quido emplastꝝ faciebãt·postea testã nucis dicto emplastro imple bant quã antraci vel carbunculo supponebant· Aliqui etiã ex sa/ nis erant qui seipos a peste ꝓseuerare volebãt ⁊ cũ cantheridibus
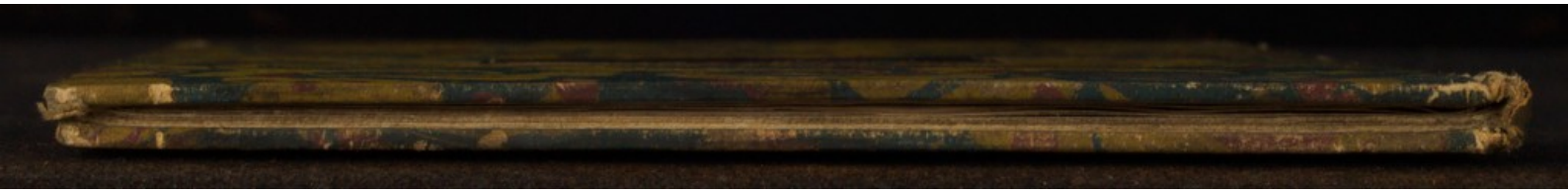
et fortibus herbis ꝛ acutis medicaminibus ſua crura vlcerabant· vlceratiſq; cũ butiro ꝛ arungia ꝓcedebãt. Multa ꝛ multa alia medicamina quibus vulgus vtebaꝫ ibi addere potuiſſem· que ꝛ mibi ſcribenti ꝛ tibi legenti· ceteriſq; intuẽtibus tediũ nõ inferant illa ꝑtermittere decreui· Bene vale· ꝛ tuũ Rolãdum capellutũ chriphiloſophum ad tua vota reſpirantem intellige. Sed itez te rogo vt omnium rez tuarum exituz conſideres· ¶ Finis·